

Skrifstofa Alþingis - nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 22. maí 2025

2505001SU BG
Málalýkill: 40.21

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um veiðigjald nr. 145/2018, 351. mál.

Aðildarsveitarfélög Samtaka sjávarútvegssveitarfélaga eru 26 sveitarfélög af 62 sveitarfélögum á Íslandi. Samtök sjávarútvegssveitarfélaga vinna í þágu sveitarfélaga og íbúa þeirra – í þágu almannahagsmuna en ekki sérhagsmuna. Málflutningur samtakanna og upplýsingamiðlun til þingmanna og ráðherra hefur endurspeglad þessa staðreynd.

Athugasemdir við efnisatriði greinargerðar

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga gera þrjár meginathugasemdir við frumvarp til breytinga á lögum um veiðigjöld og efnisatriði greinargerðar þess:

1. Ófullnægjandi greining á áhrifum á byggðalög

Í greinargerðinni kemur fram að tvöföldun veiðigjalda „muni hafa óveruleg áhrif á þau byggðarlög þar sem sjávarútvegsfyrirtæki eru staðsett“. Jafnframt kemur fram að tölur sem fram koma í greinargerðinni séu birtar með þeim fyrirvara „að þær byggjast á upplýsingum um hvar greiðendur veiðigjalds eru með heimilisfesti og endurspegla... því ekki nákvæmlega hvar starfsemi greiðenda veiðigjalds fer fram eða hvar starfsfólk fyrirtækja sem greiða veiðigjald er með skráð lögheimili og greiðir útsvar“.

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga gera alvarlega athugasemd við þetta og leggja áherslu á nauðsyn þess að greina hvar starfsemi greiðenda veiðigjalds fer fram og hvar starfsfólk þeirra fyrirtækja er með skráð lögheimili og greiðir sitt útsvar. Eingöngu með þeim hætti er hægt að átta sig á raunverulegum áhrifum tvöföldunar veiðigjalda. Greining sem KPMG hefur unnið fyrir Samtök sjávarútvegssveitarfélaga sýnir vel fram á að hækkun veiðigjalda getur haft afdrifarík áhrif á einstaka byggðakjarna.

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga fengu KPMG til að greina áhrif á byggðarlög þar sem horft er á hvar raunverulega starfsemi fyrirtækja fer fram í stað heimilisfesti eingöngu. Við þá vinnu kom í ljós að villur voru í útreikningi og framsetningu ráðuneytisins, auk þess sem greiningar þess eru mjög takmarkaðar. Sem dæmi má nefna að Gjögur hf., sem er með lögheimili á Grenivík, er skráð sem fyrirtæki í Reykjavík í gögnum ráðuneytisins, þar sem pósthöfuð þeirra er. Þar af leiðandi endurspeglar greining ráðuneytisins ekki rétt áhrif á hækkun veiðigjalda á Grenivík. Einnig er í gögnum ráðuneytisins ýmist miðað við slægðan afla eða óslægðan afla í útreikningum á hækkun veiðigjalda á fyrirtæki. Í lögum um veiðigjald kemur hins vegar skýrt fram í 1. mgr. 5. gr. að reikna skal til króna á kílógramm landaðs óslægðs afla. Allir útreikningar KPMG miða við óslægðan afla.

Meðfylgjandi er greining KPMG sem styður við fullyrðingar samtakanna um að það hefur ekki farið fram nægilega vönduð greining á áhrifum hækkunar veiðigjalda á sveitarfélög

og einstaka byggðakjarna. **2. Lagasetning sem getur leitt til hagræðingar og/eða samþjöppunar**

Jafnframt kemur fram í greinargerð frumvarpsins að komi til þess að einstakir greiðendur veiðigjalda taki ákvörðun um breytingar í rekstri sínum sem kunni að leiða til fækkunar starfa, sem þar af leiðandi skilar sér í lægra útsvari til sveitarfélaga, „þá verður að telja að slík ákvörðun sé ávallt byggð á viðskiptalegum grunni, en ekki vegna breytinga á viðmiði við útreikning reiknistofns að baki veiðigjaldi“.

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga gera athugasemdir við þessa fullyrðingu og benda á að krafa um aukna hagræðingu og framlegð hefur áður haft afgerandi áhrif á fjölda starfa í veiðum og vinnslu og þ.a.l. á íbúafjölda og afkomu sjávarútvegssveitarfélaga. Líkur eru á að boðuð hækkun veiðigjalda geti leitt til hagræðingar og/eða samþjöppunar aflaheimilda sem getur haft bein áhrif á byggðapróun. **Vísað er til greiningar KPMC þessu til stuðnings.**

3. Ófullnægjandi greining á áhrifum lagasetningar á jafnrétti kynjanna.

Í mati á jafnréttisáhrifum frumvarpsins kemur fram að ekki sé talið að það hafi mælanleg áhrif á jafnrétti kynjanna og að ekki verði farið í rannsóknir til að afla slíkra gagna.

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga gera athugasemd við þennan skort á greiningu þar sem fyrir liggur að stór hluti starfa í fiskvinnslu á Íslandi er unninn af konum, mörgum hverjum af erlendum uppruna. Ljóst er að greina þarf möguleg áhrif afleiðinga frumvarpsins á störf við fiskvinnslu á Íslandi og jafnrétti kynjanna.

Tillögur Samtaka sjávarútvegssveitarfélaga

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga ítreka möguleg áhrif tvöföldunar veiðigjalda á byggðir vítt og breytt um landið, þ.e. að þau geta grafið undan rekstrarhæfni útgerða í brothættum byggðum; leitt til fækkunar starfa, minni umsvifa og byggðaröskunar; leitt til þess að sveitarfélög missi útsvarstekjur, hafnargjöld, væntanleg fasteignagjöld og finni fyrir auknum félagslegum þrýstingi; ásamt því að hafa þannig áhrif langt út fyrir útgerðina sjálfa og snerta samfélög í heild sinni og umhverfi þeirra.

Farið sé í vandaða greiningu á áhrifum hækkunar veiðigjalda á byggðalög

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga leggja því til að ítarleg greining fari fram á raunverulegum áhrifum hækkunar veiðigjalda á einstök byggðarlög, sveitarfélög og landshluta (sundurliðað á kjördæmi), áður en þinglegri meðferð frumvarpsins lýkur. Einnig að unnin verði sérstök greining á áhrifum hækkaðra veiðigjalda á lítil og meðalstór fyrirtæki því líkur eru á að talsverður fjöldi slíkra fyrirtækja verði fyrir verulegum áhrifum af boðuðum breytingum, svo miklum að það ógni tilvistargrundvelli margra þeirra.

Hækkun veiðigjalda verði tekin í skrefum

Jafnframt leggja Samtök sjávarútvegssveitarfélaga til að frumvarpinu verði breytt í þá veru að stigin verði minni skref í átt til hækkunar veiðigjalda og þau tekin yfir lengri tíma. Það dregur úr líkum á skyndilegri röskun á atvinnulífi og tekjugrunni sveitarfélaga, eykur fyrirsjáanleika og gefur sveitarfélögum og fyrirtækjum svigrúm til að greina áhrifin og aðlagast og minnkar hættu á samdrætti og fækkun starfa með tilheyrandi afleiðingum á byggðafestu.

Að lokum

Samtök sjávarútvegssveitarfélaga óska að lokum eftir góðri samvinnu og samtölum við þingmenn og ráðherra um breytingar á frumvarpinu í samræmi við stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnar Samfylkingar, Viðreisnar og Flokks fólksins, þar sem fram kemur að ríkisstjórnin ætli sér að bæta samskipti ríkis og sveitarfélaga og treysta stoðir hinna dreifðu byggða. Samtök sjávarútvegssveitarfélaga eru reiðubúin í náið og gott samstarf til að ná því verðuga markmiði fram.

Virðingarfyllst,

f.h. stjórnar Samtaka sjávarútvegssveitarfélaga

Íris Róbertsdóttir
formaður stjórnar og bæjarstjóri Vestmannaeyjabæjar

Sigfús Ingi Sigfússon
Varaformaður stjórnar og sveitarstjóri Skagafjarðar

Fannar Jónasson,
Stjórnarmaður og bæjarstjóri Grindavíkurbæjar

Gerður Björk Sveinsdóttir,
Stjórnarmaður og bæjarstjóri Vesturbyggðar

Jón Björn Hákonarsson,
Stjórnarmaður og forseti bæjarstjórnar í Fjarðabyggð

Eyrún Ingibjörg Sigþórsdóttir,
Varamaður í stjórn og sveitarstjóri Dalvíkurbyggðar

Heimir Örn Árnason
Varamaður í stjórn og formaður bæjarráðs Akureyrarbæjar

Sigurjón Andrésson
Varamaður í stjórn og bæjarstjóri Sveitarfélagsins Hornafjarðar

Fylgiskjöl:

1. Greining KPMG
2. Kynning Samtaka sjávarútvegssveitarfélaga á umsögn samtakanna